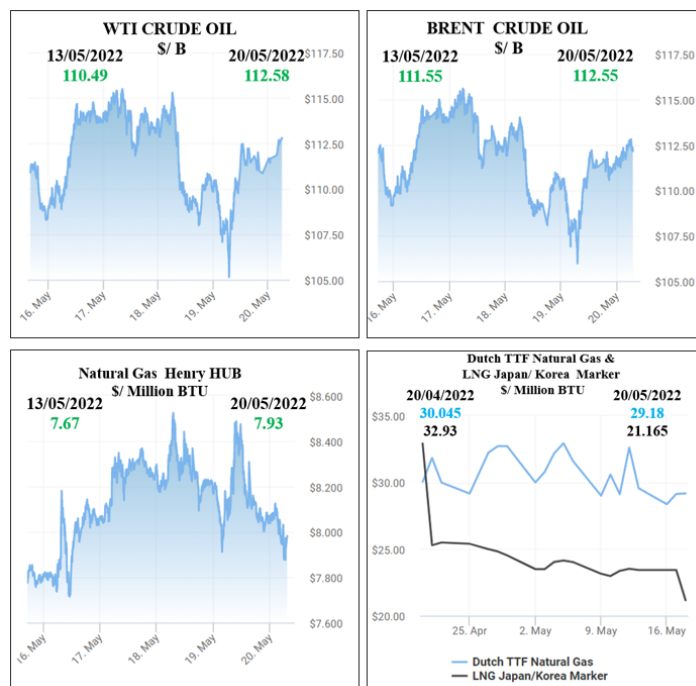

پایش بازار

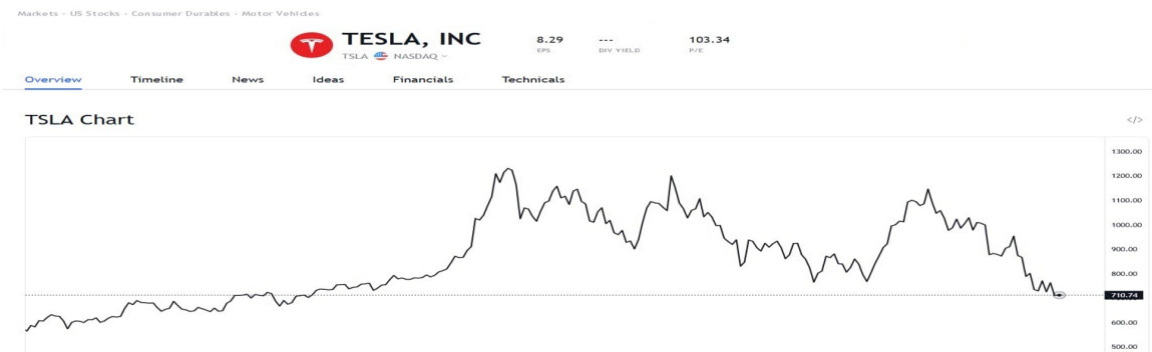
پویایی‌های بازار

قیمت تمامی حامل‌های انرژی در بازه ۷ روز گذشته نوسانات زیادی را به خود دیده است. اما با این حال در این بازار، قیمت پس از اصلاح کوتاه مدت، به موج صعودی بازگشته و با توجه به کاهش چشم انداز روشن از شرایط بحران روسیه و اوکراین، بهبود شرایط قرنطینه‌ها در چین و پیامدهای سیاسی ناشی از عضویت احتمالی فنلاند و سوئد در ناتو و احتمال حمله نظامی روسیه به این کشورها و از سوی دیگر کاهش عرضه در بازار، قیمت به محدوده ۱۱۰ دلاری بازگشته است. هر چند تلاش برای افزایش عرضه از سوی برخی از تولیدکنندگان نفت برای کنترل قیمت‌ها در جریان است، اما در میان مدت همچنان احتمال اول صعود قیمت تا محدوده ۱۱۴ دلاری خواهد بود. در ادامه واکنش قیمت نسبت به محدوده مقاومتی ۱۱۴ دلاری، تعیین کننده است. آخرین گزارش ماهانه اوپک نشان داد تولید اوپک در ماه آوریل با ۱۵۳ هزار بشکه افزایش به ۲۸.۶۵ میلیون بشکه در روز رسید که نسبت به افزایش ۲۵۴ هزار بشکه ای که اوپک طبق توافق اوپک پلاس مجاز دانسته بود، عقب است.

تفسیر هفته

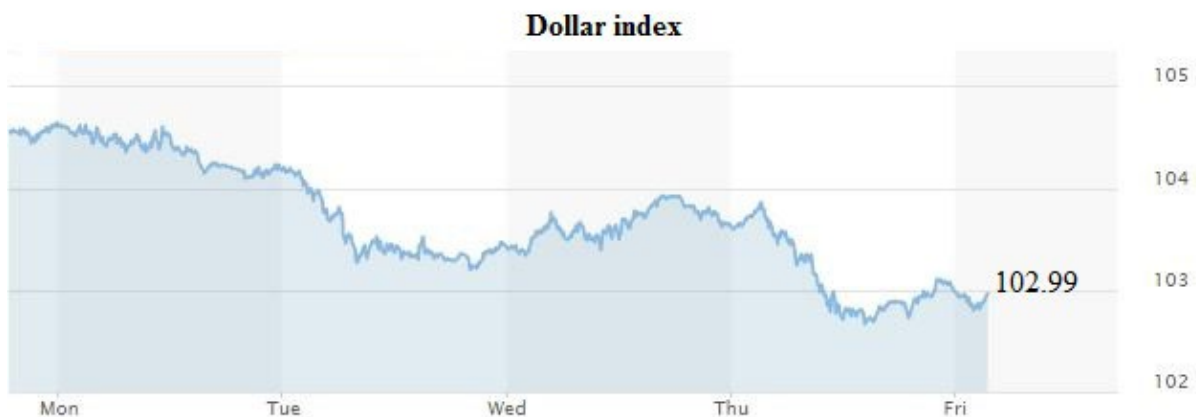
۱. بعد از قریب به دو ماه قرنطینه‌های گسترده در چین روز سه‌شنبه ۲۷ اردیبهشت، شانگهای سه روز متوالی را بدون گزارش هیچ مورد ابتلا به کووید-۱۹ خارج از مناطق قرنطینه، پشت سر گذاشت و برنامه‌هایی را برای پایان دادن به قرنطینه‌ها که بیش از شش هفته ادامه داشت را اعلام کرد. این شهر برای نخستین بار در دو ماه گذشته به ساکنانش اجازه داد برای خرید از خانه خارج شوند. خبری که نگرانی‌ها نسبت به تاخیر در احیای تقاضا و رشد اقتصادی در چین را تا حدود زیادی کاهش داد و یکی از عوامل موثر بر رشد نسبی قیمت حامل‌های انرژی در هفته گذشته بود. چین با تقاضای حدود ۱۰.۷ میلیون بشکه نفت در روز نقش بسیار مهمی را در بازار انرژی ایفا می‌کند. بنظر شرکت مدیریت دارایی SPI در بلندمدت، خبر نگران‌کننده کمتر از سوی چین، از تقاضای بالاتر و قیمت‌ها پشتیبانی می‌کند و برای تولیدکنندگان امری مثبت است. در کنار اخبار مثبت بهبود شرایط قرنطینه‌ها در چین باید به گزارش موسسه گلدمن ساکس نیز اشاره کرد که پیش‌بینی رشد چین در سال ۲۰۲۲ را از ۴.۵ درصد به ۴ درصد کاهش داده است.

۲. بازارهای جهانی از جمله بازار انرژی کماکان متاثر از نرخ بالای تورم در بسیاری از اقتصادهای بزرگ از جمله ایالات متحده آمریکا می‌باشند. بانک مرکزی آمریکا طی هفته‌های گذشته با افزایش نرخ بهره نسبت به مقابله با وضع موجود اقدام کرد اما بنظر می‌رسد این سیاست نه تنها منجر به کاهش قیمت‌ها نشده، حتی در برخی کالاها از جمله بنزین رکوردهای جدید قیمتی در حال رقم خوردن می‌باشد. انجمن خودروی آمریکا اعلام کرد متوسط قیمت بنزین در این کشور در روز سه‌شنبه به رکورد ۴.۵۲۳ دلار در هر گالن (۳.۷۸۵ لیتر) رسید؛ به طوریکه متوسط قیمت بنزین در هر ایالت آمریکا بیش از ۴ دلار است. متوسط قیمت یک گالن بنزین در ایالت کالیفرنیا به بیش از ۶ دلار در هر بشکه رسیده است که بالاترین قیمت در سراسر آمریکا به شمار می‌رود. قیمت بنزین در ماه جاری نسبت به ماه گذشته ۳۱ سنت بیشتر شده است و ۱.۸۹ دلار بیشتر از قیمت سال گذشته است. در همین راستا، در هفته اخیر مجلس آمریکا لایحه‌ای را تصویب کرد که به رئیس‌جمهور اجازه می‌دهد فرمان اضطراری انرژی را صادر کرده و افزایش بی‌حد و اندازه قیمت‌های بنزین و سوخت خانگی از سوی شرکت‌ها را غیرقانونی کند. چشم‌انداز منفی وضعیت اقتصادی در آمریکا بر روی بازار سهام نیز اثر گذاشته و منجر به کاهش ارزش سهام بسیاری از شرکت‌ها در هفته اخیر شده که برای نمونه می‌توان به ارزش سهام شرکت تسلا اشاره کرد که از ۱.۲ تریلیون دلار به ۷۱۰ میلیارد دلار در هفته گذشته رسید، که در نمودار ۱ رسم شده است.

نمودار ۱. ارزش سهام شرکت تسلا

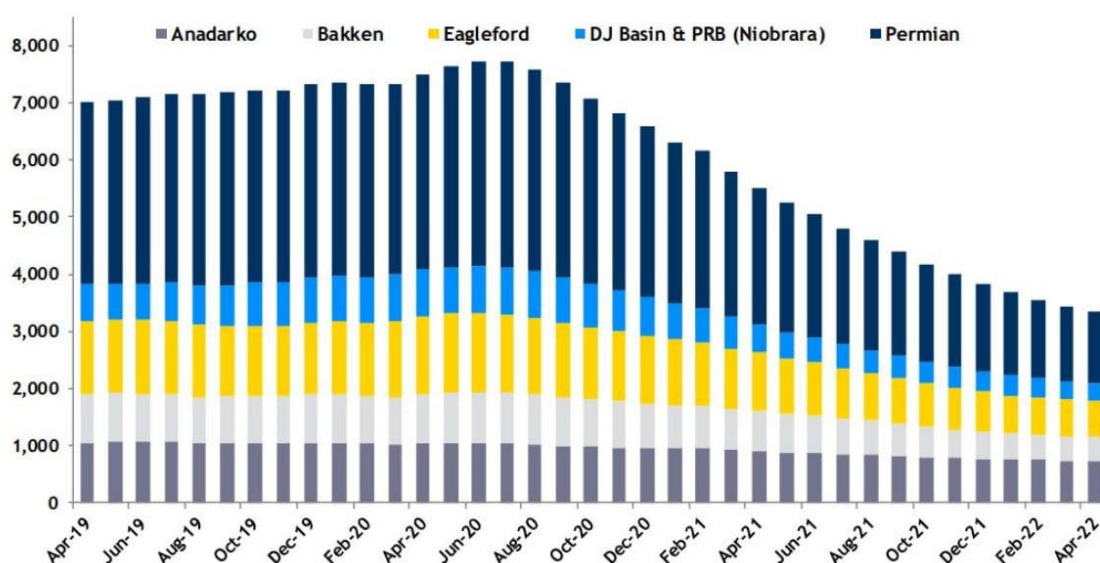
بنظر **SPI** اگر آمار رشد اقتصادی آمریکا همچنان نامطلوب باشد، قیمت‌های نفت ممکن است از بازخورد منفی این چشم انداز تیره در بازار سهام، متاثر و در روزهای آتی کاهش یابند. بر اساس گزارش رویترز، جروم پاول، رئیس بانک مرکزی آمریکا، روز سه‌شنبه وعده داد بانک مرکزی نرخ‌های بهره را به اندازه‌ای که برای مهار افزایش تورم کافی باشد، بالا خواهد برد و اظهار کرد بنیان اقتصاد به خطر افتاده است. بحران اقتصادی در ایالات متحده بر روی شاخص دلار هم اثرگذار بود و پس از مدتها منجر به روند کاهشی این شاخص شد که در نمودار ۲ تغییرات آن رسم شده است. شاخص دلار آمریکا که با نام‌های **USD** و **DXY** نمایش داده می‌شود، قدرت ارز دلار در مقابل مجموعه‌ای از ارزهای خارجی (یا همان سبد ارزی) را نشان داده که این سبد خود متشکل از شش ارز معتبر جهانی است. یورو (با نزدیک به ۵۸ درصد)، ین ژاپن (۱۳.۶ درصد)، پوند انگلستان (۱۱.۹ درصد)، دلار کانادا (۹.۲ درصد)، کرون سوئد (۴.۲ درصد) و نهایتاً فرانک سوییس (با ۳.۶ درصد) اجزای سبد ارزی هستند که در مقایسه با دلار آمریکا، **USD** را ایجاد می‌کنند. شرایط اقتصادی ایالات متحده آمریکا در مجموع مانع افزایش بیش از حد قیمت‌ها در هفته اخیر شد.

نمودار ۲. تغییرات شاخص دلار در هفته اخیر

۳. کاهش سطح ذخایر نفت آمریکا در هفته اخیر، از جمله عوامل اثرگذار بر رشد نسبی قیمت‌ها بود. اداره اطلاعات انرژی آمریکا از پیش‌بینی خود مبنی بر افزایش ۲.۱ میلیون بشکه نفت در ذخایر استراتژیک در هفته اخیر خبر داده بود، اما انتشار گزارش ذخایر نفتی ایالات متحده در روز چهارشنبه ۲۸ اردیبهشت، حاکی از کاهش ۳.۳۹۴ میلیون بشکه نفت سطح ذخایر در هفته اخیر می‌باشد. بدین ترتیب ذخایر استراتژیک نفتی ایالات متحده آمریکا از ۴۲۴.۲ میلیون بشکه به ۴۲۰.۸ میلیون بشکه نفت کاهش یافت و نگرانی‌ها نسبت به عرضه نفت کافی در ماه‌های آتی را افزایش داد.

۴. کاهش DUC^۱ یا چاه‌های حفر شده اما ناتمام ایالات متحده آمریکا از دیگر عواملی است که افزایش قیمت حامل‌های انرژی بخصوص نفت را در ماه‌های آتی تضمین می‌کند. در دوره رونق شیل، شرکت‌ها چاه‌های زیادی را حفر کردند که هرگز به پایان نرسیدند زیرا برخی از آنها غیراقتصادی بودند و نمودار تغییرات آنها از سال ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۲ در نمودار ۳ رسم شده است.

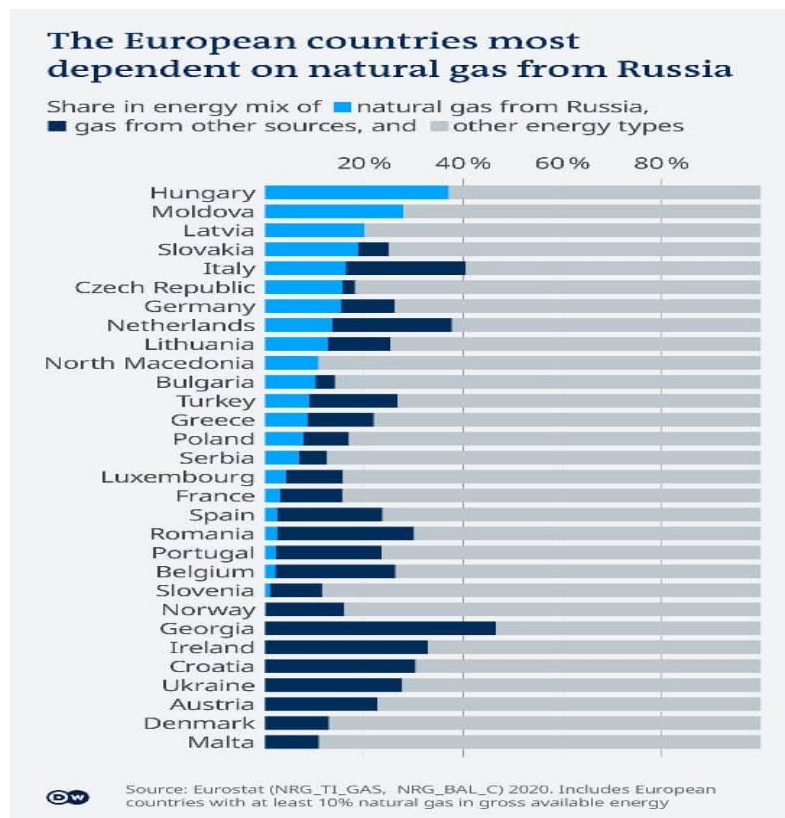
نمودار ۳. DUCها یا چاه‌های حفر شده اما ناتمام ایالات متحده آمریکا

تکمیل این چاه‌ها هنوز هم گران است و برخی از آن‌ها برای حفر در زمان‌های بهتر رها شدند، در حالیکه برخی دیگر به دلیل مساحت ضعیف یا مشکلات دیگر کنار گذاشته شدند. نکته این نمودار این است که DUCها از ابتدای همه‌گیری کووید-۱۹ مورد استفاده قرار گرفته‌اند و به نوعی SPR یا ذخایر استراتژیک در

¹ Drilled but Uncompleted Wells

سایه هستند. اما DUCها رو به اتمام هستند و وقتی به خط پایان برسند، یک نیروی مخالف دیگر برای عرضه وجود خواهد داشت که این به معنای هزینه بیشتر یا ورود بشکتهای کمتر به بازار خواهد بود.

۵. تنش روسیه-اوکراین کماکان در کانون توجه جامعه جهانی قرار دارد و پیامدهای سیاسی این جنگ بر روی بازارها اثرگذار است. بر اساس گزارش رویترز، چشم‌انداز تحریم نفت روسیه از سوی اتحادیه اروپا، به پشتیبانی از قیمت‌های نفت کمک کرده است. اتحادیه اروپا ماه میلادی جاری بسته جدیدی از تحریم‌ها علیه روسیه بر سر جنگ در اوکراین را رونمایی کرد. این تحریم‌ها شامل ممنوعیت واردات نفت ظرف مدت شش ماه بوده که هنوز تصویب نشده و مجارستان یکی از مخالفان اصلی این طرح به شمار می‌رود. وزیران خارجه اتحادیه اروپا روز دوشنبه موفق نشدند بوداپست را برای لغو وتوی پیشنهاد تحریم نفت روسیه، راضی کنند. تصویب تحریم واردات نفت روسیه، مستلزم موافقت همه اعضای اتحادیه اروپاست. وابستگی شدید کشورهای عضو اتحادیه اروپا به نفت و گاز روسیه منجر به تاخیر در تصویب این طرح شده است. نمودار ۴ میزان وابستگی برخی از کشورهای اروپایی به گاز روسیه را نشان می‌دهد که در این بین مجارستان بیشترین میزان وابستگی به گاز طبیعی روسیه را دارد.

نمودار ۴. میزان وابستگی برخی از کشورهای اروپایی به گاز روسیه

۶. اعلام رسمی کشورهای سوئد و فنلاند مبنی بر پیوستن به سازمان پیمان آتلانتیک شمالی، ناتو، مهم‌ترین خبر هفته گذشته بود که تحولات تنش روسیه-اوکراین را بیش از پیش پیچیده و تاثیر عوامل سیاسی بر بازارها از جمله بازار انرژی را افزایش داد. فنلاند و سوئد روز چهارشنبه، ۲۸ اردیبهشت، سرانجام درخواست رسمی خود برای عضویت در ناتو، را تحویل داده و با این اقدام به وضعیت بی‌طرفی طولانی مدت خود در قبال سیاست‌های روسیه پایان بخشیدند. تصمیمی که با چراغ سبز جو بایدن رئیس‌جمهور ایالات متحده و جوزپ بورل، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا همراه شد و بنظر می‌رسد بجز ترکیه سایر کشورهای عضو ناتو نیز حمایت خود از این دو کشور را برای عضویت در ناتو اعلام کنند. مرز مشترک بیش از ۱۳۴۰ کیلومتری بین روسیه و فنلاند (شکل ۱) اهمیت این اقدام در آسیب پذیر بودن مرزهای روسیه را بخوبی نشان می‌دهد و باید منتظر واکنش روس‌ها در روزهای آتی بود.

شکل ۱. موقعیت جغرافیایی روسیه، فنلاند، و سوئد

اظهارات مقامات روس در روزهای اخیر نیز مویید این موضوع می‌باشند. ماریا زاخارووا سخنگوی وزرات امور خارجه روسیه در واکنش به اقدام سوئد و فنلاند گفت: واکنش مسکو به تصمیم فنلاند برای پیوستن به ناتو شامل اقداماتی "غافلگیرکننده" خواهد بود که ماهیت نظامی خواهد داشت. در اظهارنظری مشابه الکسی ژوراولیوف معاون کمیته دفاع روسیه اعلام کرد این کشور قادر است در ۱۰ ثانیه فنلاند را نابود کند.

۷. در انتها باید به تقویت روابط روسیه و چین در روزهای اخیر اشاره کرد که نمود اصلی آن در خرید نفت روسیه توسط چینی‌ها قابل مشاهده است. روس‌ها که با تحریم گسترده توسط کشورهای اروپایی مواجه

شده‌اند، با اعمال تخفیف بدنبال عرضه نفت خود در بازار آسیا بخصوص چین می‌باشند. موضوعی که بیش از هر کشوری به ضرر ایران تمام شده است. شروع تنش روسیه-اوکراین و افزایش قیمت حامل‌های انرژی چشم‌انداز خوبی را پیش روی مقامات ایران برای افزایش درآمدهای ارزی قرار داده بود اما به نتیجه نرسیدن مذاکرات وین از یکسو و استفاده از فرصت توسط روس‌ها در فروش نفت با اعمال تخفیف در بازار آسیا منجر به کاهش فروش نفت ایران در روزهای اخیر شده است. اقدام روسیه در ارائه تخفیف‌های بسیار زیاد به خریداران، و عمدتاً چین، نفت روسیه را به رقیبی برای نفت ایران در بازار تبدیل کرده و باعث شده که ایران نزدیک به ۴۰ میلیون بشکه نفت خود را در نفتکش‌های مستقر در آب‌های پیرامون کشورهای آسیایی ذخیره کرده و به دنبال خریدار باشد. آمریکا و اروپا در واکنش به تجاوز نظامی روسیه به اوکراین از احتمال تحریم نفت این کشور خبر داده‌اند و مسکو برای فروش این کالا به بازارهای آسیایی روی آورده و در واقع، روی دست ایران بلند شده است. بنا بر تازه‌ترین گزارش‌ها از شرکت کپلر، شرکت ردیابی نفتکش‌ها، تا نیمه ماه مه بیش از ۲۰ فروند نفتکش مملو از نفت خام ایران در بندرهای آسیایی، از جمله سنگاپور، لنگر انداخته و در انتظار خریدار هستند. نفت ذخیره شده در این نفتکش‌ها، که در ماه آوریل برابر با ۲۲ میلیون بشکه بود، اکنون به ۳۷ میلیون بشکه افزایش یافته است. در این میان نقش ایران در بازار انرژی می‌تواند قابل توجه باشد. این نقش با پشتیبانی سیاسی امکان‌پذیر است. پشتیبانی سیاسی به معنای هماهنگی در راهبردهای اساسی کشور در سیاست خارجی و سیاست‌گذاری انرژی است. سفر رئیس‌جمهور سوریه و امیر قطر به تهران، سفر معاون نماینده سیاست خارجی اروپا، و مذاکرات نمایندگان ایران و عربستان در بغداد و احتمال بازگشایی نمایندگی‌های سیاسی در پایتخت‌های دو طرف اینرسی لازم را برای مشارکت ایران در بازارهای انرژی می‌تواند فراهم آورد.

تهیه شده توسط علیرضا اسقانیان، تبسم میرشکارزاده، و عباس ملکی